

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. április 20.
(OR. en)

7407/1/21
REV 1

AGRI 160
AGRILEG 61

FEDŐLAP

Biz. dok. sz.:	COM(2021) 141 final/2
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK AZ ÖKOLÓGIAI TERMELÉS FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ CSELEKVÉSI TERVRŐL

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2021) 141 final/2 számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2021) 141 final/2

Brüsszel, 19.4.2021.
COM(2021) 141 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2021)141 final of 25.03.2021

Concerns all language versions.

It concerns linguistic errors and wrong references in the footnotes.

The text shall read as follows:

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**AZ ÖKOLÓGIAI TERMELÉS FEJLESZTÉSÉRE IRÁNYULÓ CSELEKVÉSI
TERVRŐL**

{SWD(2021) 65 final}

BEVEZETÉS ÉS HÁTTÉR

Az európai zöld megállapodás a Bizottság szakpolitikai menetrendjének központi eleme. Elsődleges célkitűzése, hogy Európa 2050-re fenntartható és klímasemleges legyen, valamint a beruházások és a növekedés motorjaként szolgáljon¹.

A zöld megállapodás hangsúlyozza, hogy „kulcsfontosságú” a fenntarthatóbb élelmiszerrendszerre való átállás irányítása, különösen a mezőgazdasági termelők által az éghajlatváltozás kezelése, a környezet védelme és a biológiai sokféleség megőrzése érdekében tett erőfeszítések megerősítése. A gazdálkodó közösségnek alapvető szerepet kell játszania e célkitűzések elérésében. A mezőgazdasági termelők elsőként érzik meg az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenésének következményeit, mindemellett továbbra is a fenntarthatatlan mezőgazdasági gyakorlatok a biológiai sokféleség csökkenésének fő mozgatórugói. Az ökológiai termelők a jövő fenntartható mezőgazdaságának úttörői. Utakat nyitnak a mezőgazdaság környezetbarátabbá tétele és a környezetkímélő innovatív termelési technikák terén, továbbá előmozdítják a körforgásosságot és az állatjólétet. Az ökológiai logó tükrözi a mezőgazdasági termelők e magas szintű termelési normák iránti elkötelezettségét, és a fogyasztók biztosak lehetnek abban, hogy a terméket nagyon konkrét és szigorú fenntarthatósági szabályoknak megfelelően állították elő. Még ennél is fontosabb, hogy az ökológiai gazdálkodás sokkal több természetet visz földjeinkbe, és ellenállóbbá teszi a mezőgazdasági termelőket a gazdasági, valamint az egyre kiszámíthatatlanabb természet és éghajlat által előidézett változásokkal szemben.

Ezért a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia² és „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia³ – a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó, hamarosan elkészülő szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervvel együtt – olyan konkrét intézkedéseket határoz meg az élelmiszer-termeléstől a fogyasztásig terjedő teljes láncra kiterjedően, amelyek a fenntartható élelmiszerrendszerekre vonatkozó nemzetközi együttműködést is magukban foglalják. E stratégiák célja az élelmiszer-termelés és a környezetvédelem összeegyeztetése, miközben ösztönzik a beruházásokat és a fenntartható termelést, amely célt a Bizottság a fenntartható fejlődési célok keretében igyekszik előmozdítani. Emellett a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia bejelentette az erre az évre vonatkozó uniós széndioxid-gazdálkodási kezdeményezést, amelynek célja, hogy az éghajlatváltozási paktum keretében jutalmazza a mezőgazdasági termelőket az ökoszisztémák helyreállítására, a

A LEGFONTOSABB SZÁMADATOK: Az ökológiai gazdálkodás alá vont terület az elmúlt 10 évben közel 66 %-kal nőtt – a 2009. évi 8,3 millió hektárról 2019-re 13,8 millió hektárra. Jelenleg az EU teljes „mezőgazdasági hasznosítású területének” 8,5 %-át teszi ki. Ezt a területnövekedést a kiskereskedelmi forgalom jelentős növekedése kísérte. Ennek értéke az elmúlt 10 évben megduplázódott, a 2010. évi mintegy 18 milliárd EUR-ról 2019-re

¹ A COM/2018/392 final – 2018/0216 (COD) jogalkotási javaslat, a jövőbeli közös agrárpolitika (KAP) szintén kiemeli a biogazdálkodás jótékony szerepét, és különböző mechanizmusokon keresztül kínál támogatást.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

kibocsátás csökkentésére és a szénmegkötésre irányuló szolgáltatások igazolt biztosításáért.

A Covid19-világjárvány időközben példátlan kihívást jelentett az EU számára. Messzemenő hatást gyakorol a gazdaságra, az emberek egészségére és az élelmiszerrendszerekre. Az EU válasza a „Next Generation EU” eszköz által támogatott helyreállítási tervből és az új többéves pénzügyi keretből áll. A „Next Generation EU” alapok felhasználhatók az ökológiai ágazatba történő beruházások támogatására, feltéve, hogy összhangban vannak a vonatkozó feltételekkel és célkitűzésekkel. Európa Covid19-válságból való kilábalása korai lehetőséget kínál a zöld megállapodás megvalósítására azáltal, hogy széles platformot biztosít a fenntartható termelési és fogyasztási minták számára, többek között a mezőgazdaság és az akvakultúra területén.

A biogazdálkodás a vidéki jövedelmek növelése révén központi szerepet játszik Európa helyreállításában, amelynek zöldnek és digitálisnak kell lennie. A biogazdálkodás általában rövidebb ellátási láncokkal jár, és lehetőségeket teremt a mezőgazdasági kistermelők számára, amit az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 rendeletben⁴ bevezetett új rendelkezések is megerősítenek. E rendelet célja az ágazat modernizálása és a szabályok harmonizálása, valamint a stabil szabályozási keret biztosítása.

Széles körű egyetértés alakult ki az ökológiai termelés és fogyasztás kulcsfontosságú szerepét illetően. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában és a biodiverzitási stratégiában a Bizottság azt a célt tűzte ki, hogy „2030-ra az EU mezőgazdasági földterületeinek legalább 25 %-át ökológiai gazdálkodás keretében műveljék meg, és jelentősen növekedjen az ökológiai akvakultúrás termelés”. Az európai zöld megállapodásról szóló, 2020. január 15-i állásfoglalásában az Európai Parlament kiemelte, hogy a mezőgazdaság képes hozzájárulni az EU kibocsátásainak csökkentéséhez olyan fenntartható gyakorlatok révén, mint a biogazdálkodás⁵. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról szóló, 2020. október 19-i következtetéseiben⁶ a Tanács hangsúlyozta az ökológiai élelmiszereknek a fenntartható élelmiszerrendszerben betöltött szerepét. Ezzel párhuzamosan az emberek Unió-szerte támogatják a fenntartható gazdálkodást és élelmiszer-termelést, és jelentősen nőtt az uniós ökológiai logó ismertsége, amint azt az Eurobarométer 504. sz. különjelentése⁷ is megerősíti.

A Bizottság ezért terjeszti elő ezt a biogazdálkodásra vonatkozó cselekvési tervet. A cselekvési terv a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó cselekvési tervre épül, amely már foglalkozott az ökológiai gazdálkodásról szóló (EU) 2018/848 rendelet elfogadásához vezető, uniós ökológiai politikai felülvizsgálat során azonosított néhány problémával. A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó cselekvési terv mind a 18

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/848 rendelete (2018. május 30.) az ökológiai termelésről és az ökológiai termékek jelöléséről, valamint a 834/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁵ Az Európai Parlament 2020. január 15-i állásfoglalása az európai zöld megállapodásról: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_HU.html

⁶ A Tanács következtetése a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiáról: <https://www.consilium.europa.eu/media/46419/st12099-en20.pdf>

⁷ Az Eurobarométer e különjelentése szerint a megkérdezettek 56 %-a állította, hogy ismeri az ökológiai logót.

intézkedésének végrehajtására teljes mértékben sor került. A szabályozástól eltérő főbb eredmények közé tartozik az elektronikus ellenőrzési tanúsítvány (E-CoI) bevezetése a TRACES-ben, amely javította az ökológiai termékek nyomonkövethetőségét és ezáltal integritását, és bővítette az EU-ba irányuló ökológiai importtal kapcsolatos információkat; az ökológiai termékekkel kapcsolatos kutatás és innováció célzott finanszírozását az EU kutatási és innovációs keretprogramjaiban; valamint az ökológiai termékek bevonását a „zöld közbeszerzésbe”.

Az új cselekvési terv (2021–2027) figyelembe veszi a 2020 szeptembere és novembere között tartott nyilvános konzultáció eredményét is, amely megerősítette, hogy mind az érdekelt felek, mind a szélesebb nyilvánosság határozottan támogatja a cselekvési tervet és annak javasolt intézkedéseit.

A jelenlegi előrejelzések szerint az ökológiai ágazat jelentősen növekedni fog ebben az évtizedben. Még ha mindent továbbra is úgy teszünk, ahogy eddig, az ökológiai gazdálkodás arányának – egyes források szerint – 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 15–18 %-át kell elérnie⁸. A 25 %-os célszám jelentős mértékben növeli az ambíciókat. E cselekvési terv célja, hogy ösztönözze az ökológiai gazdálkodás arányának jelentős növelését az EU-ban azáltal, hogy arra ösztönzi a mezőgazdasági termelőket, hogy térjenek át az ökológiai gazdálkodásra, valamint hogy a rendes növekedési görbe és a 2030-ra kitűzött 25 %-os cél eléréséhez szükséges „többlet-erőfeszítés” közötti szakadék áthidalása érdekében bővítsék a bioélelmiszerekhez való hozzáférést.

FŐ ELŐNYÖK: A biogazdálkodással művelt földek biológiai sokfélesége körülbelül 30 %-kal nagyobb, mint a hagyományos módon művelt földeké. A biogazdálkodás például előnyös a beporzók számára. A biogazdálkodók nem használhatnak műtrágyát, és csak korlátozott körben vehetnek igénybe vegyi növényvédő szereket. Ezenkívül tilos a GMO-k és az ionizáló sugárzás használata, és szigorúan

Az európai polgárok élvezik a biztonságos és kiváló minőségű élelmiszereket. A háztartások élelmiszere fordított kiadásainak aránya azonban évtizedek óta csökken, és az élelmiszerárak csökkenése a mezőgazdasági termelők jövedelmének stagnálását eredményezte. A biogazdálkodás költségesebb, mivel a biogazdálkodók átfogóbban dolgoznak, valamint természetes folyamatokat és anyagokat használnak, nem

alkalmaznak szintetikus termékeket, és a terméshozamok alacsonyabbak. A biogazdálkodók azonban gyakran jobb jövedelemmel rendelkeznek, mivel a biotermékeket általában magasabb áron értékesítik, mint a hagyományos termékeket, miközben a fogyasztók nagyra értékelik a biogazdálkodásnak a környezethez való hozzájárulását.

Azzal, hogy a biotermékeket a közbeszerzések révén beépítik az iskolai és munkahelyi étkeztetésbe, az ösztönzők és láthatóság révén a vendéglátási ágazatba, a promóciós kampányok révén az élelmiszer-áruházakba és a mindennapi otthoni főzésbe, több bioélelmiszer áll majd rendelkezésre több európai polgár számára. Foglalkozni kell továbbá az ökológiai élelmiszerek hozzáférhetőségével és megfizethetőségével is, hogy az alacsony jövedelmű családok könnyebben juthassanak hozzá a bioélelmiszerekhez. A

⁸ Eurostat és IHS Markit.

cselekvési terv célja ezenkívül, hogy az oktatási és képzési lehetőségek bővítése, az ökológiai termékek piacának támogatása és ezzel párhuzamosan a megfelelő ösztönzők meghatározása révén támogassa a mezőgazdasági termelőket az ökológiai termelésre való átállásban.

Az ökológiai gazdálkodásnak követendő modellnek kell lennie. Nem ez az egyetlen fenntartható gazdálkodási rendszer, azonban a szén-dioxid-gazdálkodás teljes körű bevezetéséig ez az egyetlen olyan rendszer, amelyet megbízható tanúsítási módszer ismer el. Mint ilyen, jó példával kell elől járnia a fenntarthatóbb gazdálkodási gyakorlatok, a megújuló erőforrások jobb felhasználása, a magasabb állatjóléti normák és a mezőgazdasági termelők magasabb jövedelme felé vezető úton. Az ökológiai gazdálkodás továbbá különböző módokon segítheti a társadalmi fenntarthatóságot, és támogathatja a vidéki területek fejlődését, összhangban a vidéki térségek és a part menti területek közelgő hosszú távú jövőképeivel. Lehetőségeket kínálhat a fiatal mezőgazdasági termelők számára, és elősegítheti a nők és férfiak egyenlő hozzáférését és egyenlő jövedelmét az ágazatban⁹. Tanulmányok¹⁰ kimutatták, hogy a biogazdálkodás könnyebb belépési lehetőséget kínál a női mezőgazdasági vállalkozók számára, mint a hagyományos ágazat. Az ökológiai gazdálkodásnak inspirálnia kell a hagyományos gazdálkodást, és példát kell mutatnia.

2020 decemberében a Bizottság ajánlásokat¹¹ tett közzé a tagállamok számára a jövőbeli KAP stratégiai terveikről. Ezek az ajánlások az európai mezőgazdaságot és a vidéki területeket érő gazdasági, környezeti és társadalmi kihívásokkal foglalkoznak, és az európai zöld megállapodás célkitűzéseire összpontosítanak, ideértve azt a célt is, hogy 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 25 %-át ökológiai gazdálkodás alá vonják. Ezért felkérjük a tagállamokat, hogy KAP stratégiai terveikben határozzanak meg nemzeti értékeket a zöld megállapodás célkitűzéseire vonatkozóan. Az európai átlagok és tendenciák alapján a tagállamoknak az ökológiai területek növelésére kell összpontosítaniuk a célértékek meghatározása vagy a pozitív tendenciák ösztönzése révén. A nemzeti KAP stratégiai terveik kidolgozásakor a tagállamokat felkérjük, hogy válaszoljanak a fent említett ajánlásokra.

Mivel az ökológiai termelés és fogyasztás mértéke tagállamonként jelentősen eltér – az ökológiai gazdálkodás alá vont mezőgazdasági területek aránya 0,5 %-tól több mint 25 %-ig terjed –, minden tagállam számára elengedhetetlen, hogy az **ágazat átfogó elemzése, valamint a kapcsolódó intézkedések, kezdeményezések, egyértelmű határidők és nemzeti célkitűzések alapján** minél előbb kidolgozza az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó **saját nemzeti stratégiáját**. Valamennyi tagállamnak ki kell fejtenie, hogyan szándékozik hozzájárulni az uniós szintű célkitűzéshez, azáltal, hogy

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU_custom_443889

és https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17_custom_416294.

¹⁰ A közös agrárpolitika (KAP) keretében a finanszírozás szerepe a nők mezőgazdaságban való megjelenésében tekintetében: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf)

¹¹ COM(2020) 846 final.

nemzeti értéket határoz meg a 2030-ig ökológiai gazdálkodás alá vont területek arányára vonatkozóan, szem előtt tartva eltérő kiindulási pontjaikat. A nemzeti ökológiai cselekvési terveik sikerének biztosítása érdekében a tagállamoknak megfelelő kapacitást kell kiépíteniük azok végrehajtásához. A Bizottság nyomon fogja követni, hogy a tagállamok milyen előrehaladást értek el nemzeti célkitűzéseik megvalósítása terén, lehetőséget nyújt arra, hogy a Bizottság és a tagállamok megvitassák a javasolt intézkedések végrehajtását, valamint iránymutatást ad a szükséges és releváns kiigazításokhoz.

Ami az **akvakultúrát** illeti, a Bizottság által 2021 tavaszán elfogadandó, az uniós akvakultúra fenntartható fejlesztésére vonatkozó új stratégiai iránymutatás elő fogja mozdítani az ökológiai akvakultúrát. Ezen túlmenően a Bizottság arra ösztönzi az uniós tagállamokat, hogy az akvakultúrára vonatkozó felülvizsgált többéves nemzeti stratégiai tervük célkitűzései között szerepeltessék az ökológiai akvakultúrák számának növelését. Ezen túlmenően az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) programozását irányító, a tengeri medencékkel kapcsolatos szempontokról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentum¹² kimondja, hogy az ETHA-t (a jövőbeli Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap, ETHAA) a fenntartható akvakultúra-gyakorlatok, például az ökológiai termelés előmozdítására kell használni.

A cselekvési terv három tengely mentén épül fel, amelyek illeszkednek az élelmiszer-ellátási lánc struktúrájához (termelés, feldolgozás, valamint kiskereskedők és fogyasztók). Az ökológiai ágazat pozitív fejleményeinek támogatása, valamint az ökológiai gazdasági szereplők számára kiegyensúlyozott és jövedelmező piac fenntartása érdekében alapvető fontosságú az ökológiai termékek iránti általános kereslet növelése. Az ökológiai termékek növekvő fogyasztása elengedhetetlen ahhoz, hogy a mezőgazdasági termelőket az ökológiai termelésre való átállásra ösztönözzük (1. tengely). További termelési ösztönzőkre is szükség van annak a célnak az eléréséhez, hogy 2030-ra a mezőgazdasági hasznosítású területek 25 %-át ökológiai gyakorlatokkal hasznosítsák, és jelentősen növeljék az ökológiai akvakultúrát (2. tengely). Végezetül tovább kell javítani az ökológiai ágazat hozzájárulását a fenntarthatósági és környezeti kihívásokhoz (3. tengely). A meglévő sikeres intézkedések folytatása mellett ez a cselekvési terv számos új intézkedést is javasol, és különböző finanszírozási forrásokat mozgósít.

A Bizottság növelni kívánja a **kutatás és innováció (K+I)** arányát, és a mezőgazdaság, az erdészet és a vidéki területek területén megvalósuló kutatási és innovációs tevékenységekre irányuló költségvetés legalább 30 %-át¹³ az ökológiai ágazatra jellemző vagy ahhoz kapcsolódó témákra kívánja fordítani. A kutatásnak ki kell terjednie többek között a mezőgazdasági termelők és a fogyasztók magatartásának megváltoztatására, a megnövekedett terméshozamokra, a genetikai biodiverzításra és a vitatott termékek alternatíváira. Ezzel összefüggésben a Bizottság meg fogja erősíteni a bioélelmiszerekre irányuló nemzeti K+I programok koordinációját, és új lehetőségeket fog teremteni a

¹² Bizottsági szolgálati munkadokumentum „Regionális tengeri medencék elemzése – Regionális kihívások a közös halászati politika célkitűzéseinek megvalósításában – A tengeri medencék perspektívája az ETHA programozásához” (SWD(2020) 206 final).

¹³ Konkrétabban a Horizont Európa 6. klaszterének „Mezőgazdaság, erdészet és vidéki térségek” elnevezésű 3. beavatkozási területéhez kapcsolódó következő pályázati felhívások 30 %-a.

talajegészségügy és az élelmiszerek területén javasolt Horizont Európa-küldetésen keresztül, valamint partnerségek – különösen az agroökológiával és az élelmiszerrendszerekkel kapcsolatosak – révén. A kutatási és innovációs eredmények terjesztését az AGRI európai innovációs partnerség és a mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszere (AKIS) révén kell ösztönözni annak érdekében, hogy valamennyi tagállamban előmozdítsák az ökológiai termékek általános térnyerését.

Valamennyi uniós intézményt, tagállamot és érdekelt felet teljes mértékben be kell vonni a cselekvési terv elsődleges céljának eléréséhez szükséges intézkedések kidolgozásába: az ágazat jövője szilárd alapjainak biztosítása érdekében.

1. TENGELY ÖKOLÓGIAI ÉLELMISZEREK ÉS TERMÉKEK MINDENKINEK: A KERESLET ÖSZTÖNZÉSE ÉS A FOGYASZTÓI BIZALOM BIZTOSÍTÁSA

A LEGFONTOSABB SZÁMADATOK

Míg az európaiak átlagban évente mintegy 84 EUR-t költenek ökológiai termékekre¹⁴, az ökológiai termékek egy főre jutó éves fogyasztása jelentősen eltér a tagállamok között: 1 EUR és 344 EUR között mozog. A vásárlóerőben mutatkozó különbségek mellett ez bizonyos régiókban a még mindig csak kialakulóban lévő piacnak, számos területen a megfelelő ellátási láncok hiányának, valamint annak tudható be, hogy a fogyasztók nem ismerik kellő mértékben a logót és az ökológiai termelés előnyeit. Bár az ökológiai akvakultúrás termelés viszonylag új ágazat, jelentős növekedési potenciállal rendelkezik.

A biogazdálkodás alá vont terület kívánt növekedése nem fog megvalósulni az ökológiai termékek iránti kereslet növekedése nélkül. A cselekvési terv – bár átfogó jellegű – mindenekelőtt a „húzó” hatást emeli ki, és célja, hogy Unió-szerte fellendítse a bioélelmiszerek fogyasztását. Az uniós polgárok egyre jobban értékelik a társadalom számára nagyobb előnyökkel járó élelmiszer-termelést, például a biotermékeket, a földrajzi árujelzővel ellátott termékeket, a helyi, kisebb szénlábnymű élelmiszer-termelési rendszereket és az innovatív, alacsony kibocsátású élelmiszer-megoldásokat¹⁵.

Az e tengelyen javasolt intézkedések az ökológiai termékek iránti kereslet ösztönzésére összpontosítanak, növelve az annak előnyeivel kapcsolatos ismereteket és az ökológiai logó iránti fogyasztói bizalmat. A tagállamok maguk is ösztönözhetik az ökológiai termékek fogyasztását. Egyes eszközök tagállami szinten állnak rendelkezésre. Például a tagállamok csökkenthetik a biogyümölcsökre és -zöldségekre vonatkozó héakulcsokat. A bioélelmiszer-fogyasztás előmozdítása arra ösztönzi a mezőgazdasági termelőket, hogy áttérjenek az ökológiai termelésre, ami pedig növelni és diverzifikálni fogja a kínálatot e megnövekedett fogyasztói kereslet kielégítése érdekében.

¹⁴ Fibl – Az ökológiai mezőgazdaság világa, 2020.

¹⁵ A Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga.

1.1. A biogazdálkodás és az uniós logó előmozdítása

Bár az uniós ökológiai logó az egyik legismertebb európai minőségi logó, még mindig lehetne növelni az ismertségének szintjét. Az erről a témáról szóló legutóbbi, 2020 októberében közzétett Eurobarométer felmérés¹⁶ szerint az uniós fogyasztók 56 %-a ismeri fel az uniós ökológiai logót. Ez jelentős növekedést jelent a korábbi évekhez képest. Mindazonáltal jelentős különbségek tapasztalhatók a tagállamok között, mivel a tagállami értékek 30 %-tól 74 %-ig terjednek.

Az uniós mezőgazdasági promóciós politika keretében a Bizottság már aktívan népszerűsíti az ökológiai termékeket, és a jövőben is így fog eljárni. 2021-ben a mezőgazdasági promóciós költségvetésnek az ökológiai termékekre elkülönített teljes részaránya 27 %, ami 49 millió EUR-t tesz ki.

1. intézkedés: *A tájékoztatás és kommunikáció tekintetében a Bizottság:*

- *2021-től kezdve nagyobb hangsúlyt helyez az ökológiai termékekre a KAP-pal kapcsolatos tájékoztatási intézkedésekre vonatkozó éves pályázati felhívás témái között;*
- *2022-től kezdődően folyamatosan adatokat gyűjt a biogazdálkodás környezeti, gazdasági és társadalmi előnyeiről, és a közösségi média fokozott használata révén tájékoztatja a polgárokat, köztük a mezőgazdasági termelőket ezekről az előnyökről;*
- *2022-től kezdődően felméri, hogy a fogyasztók mennyire ismerik az uniós ökológiai logót, hogy nyomon lehessen követni a 2020. évi Eurobarométer felmérés óta elért előrehaladást. Folytatja az Eurobarométer felméréseket, amelyek értékes eszközök az ökológiai logó előmozdítására irányuló bizottsági intézkedések eredményességének mérésére; valamint*
- *az Európai Parlamenttel és más szervekkel, például az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, a Régiók Bizottságával és az Európai Bizottság tagállami képviselőivel együttműködve meghatározza a fő eseményeket az ökológiai termékekről való tájékoztatás érdekében¹⁷, különösen azokban a tagállamokban, ahol a kereslet elmarad az átlagos uniós szinttől.*

2. intézkedés: *Ami az előmozdítást illeti, a Bizottság továbbra is olyan ambiciózus költségvetést biztosít az ökológiai termékek fogyasztásának fellendítésére irányuló uniós promóciós politikában, amely összhangban áll a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia és az európai rákellenes terv ambícióival, szakpolitikáival és fellépéseivel. A Bizottság 2021-től kezdődően:*

- *megnövelt költségvetést biztosít a mezőgazdasági promóciós politika éves munkaprogramjai keretében annak érdekében, hogy felhívja a fogyasztók figyelmét az ökológiai termékekre és ösztönözze az azok iránti keresletet;*

¹⁶ Az EUROBAROMÉTER 504. sz. tematikus felmérése.

¹⁷ Azokon kívül, ahol a Bizottság szolgálatai már jelen vannak.

- *fokozza az uniós ökológiai termékek promócióját a harmadik országok célzott növekedési piacain, például a tagállamokkal együttműködésben rendezett vásárokon való részvétel révén;*
- *felhívja a figyelmet az uniós biotermelők exportlehetőségeire, kihasználva a szabadkereskedelmi megállapodások és az ekvivalenciamegállapodások hálózatát; valamint*
- *ösztönzi az ágazat láthatóságát az uniós ökológiai élelmiszerlánc kiválóságát elismerő díjak révén.*

1.2. Az ökológiai étkezdék népszerűsítése és a zöld közbeszerzés alkalmazásának növelése

A városok, települések és régiók egyre fontosabb szerepet játszanak az ökológiai termelés előmozdításában. A bioélelmiszereket előnyben részesítő étkezdék fejlesztése, valamint a kiszolgáltatók helyzetben lévők számára bioélelmiszer-utalványok nyújtása például jelentős lehetőségeket kínálhat az ökológiai fogyasztás és termelés növelésére. Ösztönözni kell a meglévő hálózatokat, hogy növeljék az étkezdékben a bioélelmiszereket népszerűsítő nemzeti vagy helyi stratégiákban részt vevő városok és települések számát.

A LEGFONTOSABB SZÁMADATOK

Koppenhága az első város, ahol 100 %-ban ökológiai állami étkezdék vannak, amelyeket mintegy 25 000 hektárnyi, főként a város környékén található ökológiai mezőgazdasági földterület szolgál ki. Bécs mintegy 860 hektáros városi biokertekből álló hálózattal rendelkezik, amely az állami étkezdéket is ellátja, különösen az óvodákat. Róma naponta mintegy 1 millió bioételt biztosít nyilvános étkezdékben.

Az ökológiai termelésre való áttérés potenciális előnyökkel járhat a városkörnyéki mezőgazdasági és akvakultúra-tevékenységek, a helyi ellátási láncok kialakítása és a bevált gyakorlatok cseréje szempontjából, például az állami étkezdék és az éttermek között. Az ökológiai termékek étkezdékben való biztosítása ezenkívül a fogyasztók szélesebb köre számára teszi elérhetővé ezeket a termékeket.

A zöld közbeszerzés lehetőséget kínál a biogazdálkodás fellendítésére. Az ilyen közbeszerzési eljárások végrehajtása során különös figyelmet kell fordítani a mezőgazdasági kisüzemekre, a mikrovállalkozásokra és a kkv-kra. 2019 októberében a Bizottság új uniós zöld közbeszerzési kritériumokat adott ki az élelmiszerekre, étkeztetési szolgáltatásokra és árusító automatákra vonatkozóan¹⁸. A közigazgatási szervek – különösen a helyi közigazgatások – azonban még mindig nem ismerik a zöld közbeszerzés által a közbeszerzések szervezése során kínált lehetőségeket. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában a Bizottság kötelezettséget vállal arra, hogy meghatározza a fenntartható élelmiszer-beszerzésre vonatkozó kötelező minimumkritériumok meghatározásának legjobb módját az egészséges és fenntartható étrendek – köztük az

¹⁸ SWD(2019) 366 final– Az élelmiszerekre, az étkeztetésre és az árusító automatákra vonatkozó uniós zöld közbeszerzési kritériumok.

ökológiai termékek – iskolákban és közintézményekben történő népszerűsítése érdekében, ami alapul szolgálhatna a Bizottság e területen végrehajtandó jövőbeli fellépéseire.

3. intézkedés: *Az ökológiai termékek nyilvános étkezdékben való nagyobb mértékű elterjedésének ösztönzése érdekében a Bizottság az érdekelt felekkel és a tagállamokkal együtt:*

- *növeli a zöld közbeszerzés 2019-ben kiadott kritériumaira, az egészséges élelmiszerek közbeszerzésével kapcsolatos munkára és a Best-ReMaP együttes fellépésre¹⁹ vonatkozó ismereteket;*
- *integrálja az ökológiai termékeket a fenntartható élelmiszerrendszerekre vonatkozó jogalkotási keret részeként 2023-ig kidolgozandó, fenntartható élelmiszer-közbeszerzésre vonatkozó kötelező minimumkövetelményekbe;*
- *elemzi az uniós zöld közbeszerzés alkalmazásával kapcsolatos jelenlegi helyzetet. A Bizottság fel fogja használni a biogazdálkodásra vonatkozó nemzeti cselekvési terveket a zöld közbeszerzés alkalmazásának nyomon követésére, és felszólítja a tagállamokat, hogy növeljék a zöld közbeszerzés nemzeti hatóságok általi alkalmazását. Felkéri továbbá a tagállamokat, hogy határozzanak meg ambiciózus nemzeti célértékeket a zöld közbeszerzésben előforduló biotermékekre vonatkozóan; valamint*
- *az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal, a Régiók Bizottságával és a Polgármesterek Szövetségével szoros együttműködésben konkrét rendezvényeket készít elő a közétkeztetésért felelős közigazgatási szervek számára, hogy felhívja a figyelmet az uniós zöld közbeszerzésre azáltal, hogy e kezdeményezéseket 2022-től kezdődően összekapcsolja az európai éghajlati paktummal.*

1.3. Az iskolai ökológiai programok megerősítése

Az uniós iskolaprogram – oktatási tevékenységekkel kombinálva – támogatja a gyümölcsök, zöldségek, tej és tejtermékek gyermekek számára történő kiosztását azzal a céllal, hogy újra összekapcsolja a gyermekeket a mezőgazdasággal, és az egészséges táplálkozási szokásokat tanítsa meg, ezáltal pedig ösztönözze az egészséges táplálkozást, és a program keretében fenntartsa a termékek rövid és hosszú távú fogyasztását.

A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiával összhangban a tagállamoknak előnyben kell részesíteniük az ökológiai termékek uniós iskolaprogram keretében történő elosztását a közbeszerzési eljárásokban alkalmazott kiválasztási vagy odaítélési kritériumok és/vagy kedvezőbb feltételek révén. A Bizottság figyelembe fogja venni ezeket az elveket az iskolaprogramok felülvizsgálata során. Jelenleg több ország nem részesíti előnyben az ökológiai termékeket, főként azért, mert ezek gyakran drágábbak, mint a nem ökológiai termékek, amit a tagállamok enyhíthetnének adóintézkedésekkel, például a növényvédő

¹⁹ Az étrendről és táplálkozásról szóló Best-ReMaP projekt, amely különös figyelmet fordít a gyermekekre: <https://bestremap.eu/>.

szerekre mint mezőgazdasági inputanyagokra vonatkozó kedvezményes adómértékek megszüntetésével.

4. intézkedés: „A termelőtől a fogyasztóig” stratégia keretében 2023-ra tervezett uniós iskolaprogram-keret felülvizsgálatának részeként és a rákellenes európai tervvel összhangban a Bizottság:

- együttműködik a tagállamokkal annak érdekében, hogy azonosítsák az ökológiai termékek iskolai programokon belüli terjesztése további fokozásának módjait. A Bizottság fel fogja szólítani a tagállamokat, hogy továbbra is növeljék ezt az arányt, és a lemaradóknak további erőfeszítéseket kell tenniük; valamint
- ajánlások kidolgozása céljából tanulmányt készít az élelmiszerek valós áráról, beleértve az adózás szerepét is.

1.4. Az élelmiszercsalás megelőzése és a fogyasztói bizalom erősítése

Az ökológiai termékeknek a piac fejlődése és a fogyasztók preferenciája szempontjából elért sikere az uniós ökológiai logóba és annak ellenőrzési rendszerébe vetett fogyasztói bizalomtól függ. A csalárd magatartás és az ökológiai szabályok szándékos megsértése árthat az ökológiai termékek iránti fogyasztói bizalomnak.

A biotermékekkel kapcsolatos csalások megelőzése és az ellenük való küzdelem érdekében nemzeti és uniós szinten nagyon fontos az agrár-élelmiszeripari láncsal kapcsolatos ismeretekkel rendelkező tisztviselők, a nyomozói hatáskörrel rendelkező rendőrségi és vámtisztviselők, valamint a bírák és ügyészségek közötti együttműködés. Ez az új technológiák használatának javítására és optimalizálására is vonatkozik.

5. intézkedés: A Bizottság 2021-től kezdődően fokozni fogja a csalárd gyakorlatok elleni küzdelmet, különös tekintettel a következőkre:

- a tagállamok és harmadik országok ellenőrzési rendszerei szilárd felügyeletének biztosítása; az együttműködés fokozása a tagállamok közigazgatásaival és az egyenértékűnek elismert harmadik országokkal, többek között a korábbi ellenőrzések eszközeire és eredményeire támaszkodva;
- a levont tanulságok és a bevált gyakorlatok megosztására irányuló célzott munkaértekezletek révén a tagállamok segítése az ökológiai csalás megelőzésére irányuló politika kidolgozásában és végrehajtásában;
- együttműködés az uniós élelmiszercsalási hálózattal és az Europollal az ágazat elemzésében a csalások megelőzése és a nyomozások összehangolása érdekében; a harmadik országok illetékes hatóságaival és bűnüldöző szerveivel folytatott együttműködés fokozása az ökológiai kereskedelemre és csalásra vonatkozó információcsere érdekében;
- a tagállamok támogatása a határokon történő megerősített importellenőrzésre vonatkozó iránymutatással;

- *a szankciókatalógusok révén a család gyakorlatok kezelésére irányuló határozottabb intézkedések előmozdítása;*
- *intézkedések bevezetése a fogyasztók tájékoztatása és/vagy csalás megállapítása esetén a termékek piacról való visszahívása érdekében; valamint*
- *korai előrejelző rendszerek kifejlesztése, amelyek mesterséges intelligenciát használnak az uniós (pl. a hatósági ellenőrzések információkezelési rendszere – IMSOC²⁰) és tagállami adatbázisokban való adatbányászathoz.*

1.5. A nyomonkövethetőség javítása

Az ökológiai ágazat hírneve azon múlik, hogy mennyire lehet nyomon követni a termékeket a fogyasztótól a termelőig. A nyomonkövethetőség és az átláthatóság megerősítése érdekében fontos, hogy egyértelmű áttekintést kapjunk azokról a gazdasági szereplőkről, akik az EU-ban részt vesznek az ökológiai termékek előállításában, forgalmazásában és értékesítésében. Az ellenőrző szervezeteknek már most is közzé kell tenniük a honlapjukon az ökológiai gazdasági szereplők tanúsítványait, de ezek az információk még nem érhetők el központilag egyetlen páneurópai weboldalon.

6. intézkedés: A Bizottság 2021-től kezdődően:

- *a 2014-es cselekvési terv keretében már megkezdett elemzés alapján és az Európai Számvevőszék ajánlásainak²¹ nyomon követéseként kifejleszti az összes uniós gazdasági szereplő, majd később az érintett harmadik országbeli gazdasági szereplők tanúsítványainak adatbázisát;*
- *előmozdítja az illetékes hatóságok és az ellenőrző testületek bevonását, valamint az ellenőrzési tanúsítványok TRACES-ben történő digitális aláírását. Ez a papírentes folyamat csökkenteni fogja az adminisztratív terheket és a dokumentumok hamisításának kockázatát; valamint*
- *a tagállamokkal, ellenőrző szervekkel és harmadik országokkal együttműködve koordinálja az ökológiai termékek rendszeres nyomonkövethetőségi gyakorlatait, különösen az élelmiszer-csalás gyanúja esetén.*

A digitális technológiák segíthetnek a termékekkel kapcsolatos adatok címkézésében, nyomon követésében, lokalizálásában és megosztásában, a Bizottság pedig olyan megoldásokon dolgozik, mint a digitális útlevelek. Az ökológiai ágazat számára előnyös lehet az új technológiák alkalmazása, különösen mivel azt az egyre összetettebb értékláncok és az átláthatóság iránti igény jellemzik. A mesterséges intelligencia, a blokklánc és a hasonló technológiák hozzájárulhatnak az ökológiai tanúsítás

²⁰ A hatósági ellenőrzések információkezelési rendszeréről (IMSOC) szóló rendelet: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A32019R1715>.

²¹ „Az ökológiai termékek kontrollrendszere javult, de továbbra is vannak még kihívások”: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_04/SR_organic-food_HU.pdf.

megerősítéséhez, különösen azért, hogy biztosítsák az ellátási lánc átláthatóságát, valamint a termékek nyomon követhetőségét, ami hozzájárul a fogyasztói bizalomhoz.

7. intézkedés: *A Bizottság 2021-től kezdődően:*

- *a digitális termékútlevelekkel kapcsolatos munkával szinergiában értékeli, hogy az ökológiai termékek nyomonkövethetősége milyen mértékben hasznosíthatná a blokkláncot vagy más digitális technológiákat, és második lépésként kísérleti projektet tervez az érdekelt felekkel. Ezeket a lépéseket kiegészítik a Horizont Európa keretében a blokklánc-technológiák agrár-élelmiszeripari ágazatban történő alkalmazására irányuló fellépések, valamint egyéb célzott kutatási és innovációs intézkedések, amelyek a bioélelmiszerek nyomon követésére szolgáló innovatív megoldások kifejlesztését célozzák.*

1.6. A magánszektor hozzájárulása

A kiskereskedők, a vendéglátóipari szolgáltatások, az éttermek és a szállítási szolgáltatások fontos szerepet játszhatnak a bioélelmiszer-termékek népszerűsítésében. Biztosíthatják például az élelmiszerboltokban, szupermarketekben és online boltokban a biotermékek megfelelő és megfizethető kínálatát, valamint az éttermekben és vendéglátóipari szolgáltatásokban a biomenük kínálatát. Ezek az intézkedések kiegészülhetnek az ökológiai termelés gazdasági, környezeti és társadalmi előnyeinek magyarázatával.

Emellett a magánszektor fontos szerepet játszhat a bioélelmiszerek népszerűsítésében, többek között azért, hogy tájékoztatja munkavállalóit a biogazdálkodás előnyeiről (pl. az EU által rendelkezésre bocsátott kommunikációs anyagok felhasználásával), biotermékeket kínál az étkezésekben, és alkalmazottait „biocsekkel” jutalmazza, amelyeket biotermékek vásárlására használhatnak fel.

8. intézkedés: *A kiskereskedők, nagykereskedők, étkeztetési szolgáltatások, éttermek és egyéb vállalkozások szerepének megerősítése céljából a Bizottság 2021-től kezdődően:*

- *arra törekszik, hogy az érintett érdekelt felek egyértelmű kötelezettségvállalásokat tegyenek az ökológiai termékek forgalmazásának és értékesítésének támogatására és növelésére a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia felelősségteljes üzleti és marketinggyakorlatokra vonatkozó magatartási kódexével összefüggésben, és terjesszék a bevált gyakorlatokat az érintett platformokon, például a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek platformján; valamint*
- *partnerségeket hoz létre azokkal a vállalkozásokkal, amelyek hajlandók előmozdítani az ökológiai termékek használatát vállalati fenntarthatósági politikájuk részeként. Ezen intézkedések további tárgyalására a vállalkozások és a biológiai sokféleség platformján kerül sor²².*

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm.

2. TENGELY 2030 FELÉ: AZ ÁTÁLLÁS ÖSZTÖNZÉSE ÉS A TELJES ÉRTÉKLÁNC MEGERŐSÍTÉSE

A fent említetteknek megfelelően a 8,5 %-os uniós átlag jelentős különbségeket rejt a tagállamok között a biogazdálkodásra szánt mezőgazdasági földterületek aránya tekintetében: ez az érték 0,5 % és 25 % között mozog. Ugyanez vonatkozik az ökológiai akvakultúrás termelésre is, amely egyes tagállamokban jelentősen növekszik, míg mások még e termelési módszer korai szakaszában járnak²³.

A tagállamok közötti különbségek részben annak tudhatók be, hogy egyes tagállamokban hiányoznak a megfelelő struktúrák. A megfelelő struktúrák kialakításával az ökológiai termelést az ellátási láncokba lehetne csatornázni, ami lehetővé tenné a mezőgazdasági termelők számára, hogy teljes mértékben kihasználhassák az ökológiai termelés hozzáadott értékét. A cselekvési tervnek ösztönöznie kell az ökológiai termelés elterjedését, különösen azokban a tagállamokban, ahol az arány nem éri el az uniós átlagot. A legtöbb tagállam már meghatározta az ökológiai termeléssel érintett mezőgazdasági területre, a legtöbb esetben a hasznosított mezőgazdasági terület részarányára vonatkozó nemzeti célkitűzéseket.

Ezzel párhuzamosan a KAP továbbra is az átállás támogatásának kulcsfontosságú eszköze. Jelenleg a KAP körülbelül 1,8 %-át használják az ökológiai gazdálkodás támogatására. A jövőbeli KAP olyan ökorendszereket fog magában foglalni, amelyeket a tárgyalások kimenetelétől függően 38–58 milliárd eurós költségvetés támogat a 2023–2027-es időszakban²⁴. Az ökorendszereket a biogazdálkodás fellendítésére lehet alkalmazni. Az ETHAA továbbra is támogatást nyújt az ökológiai akvakultúrára való átálláshoz.

2.1. Az átalakítás, a beruházások és a bevált gyakorlatok cseréjének ösztönzése

A KAP vidékfejlesztési programjai pénzügyi támogatást bocsátottak a mezőgazdasági termelők rendelkezésére gazdaságuk ökológiai termelésre való átállása és fenntartása céljából. Ez a támogatás alapvető fontosságúnak bizonyult abban, hogy a mezőgazdasági termelőket a biogazdálkodásra való átállásra ösztönözzék. Ez az ökológiai termeléssel érintett földterületek növekedésének egyik fő tényezője. A jövőbeli KAP tekintetében a tagállamok rugalmasan, személyre szabott módon, mind a vidékfejlesztési alapok keretében, mind pedig célzott közvetlen jövedelemtámogatási ökorendszerek révén támogathatják az ökológiai ágazat szereplőit. Az ökológiai termelésre való átállást és az ökológiai termelés fenntartását támogató intézkedések, valamint a KAP stratégiai tervekben szereplő beruházási támogatás költségvetésének összhangban kell lennie az ökológiai termelés növelésére irányuló nemzeti törekvéssel.

Az ökológiai gazdálkodás értékes hozzájárulást jelent a KAP és a közös halászati politika (KHP) konkrét célkitűzéseikhez, különösen „a mezőgazdasági termelők méltányos

²³ EUMOFA, EU Organic Aquaculture (Uniós ökológiai akvakultúra), 2017. május.

²⁴ Az ökorendszer végleges költségvetéséről (2023–2027) még folynak a tárgyalások az EP és a Tanács között a KAP-reform keretében. Az EP álláspontja 58,1 milliárd EUR-s költségvetést, a tanácsi álláspont pedig 38,7 milliárd EUR-s költségvetést irányoz elő.

jövedelmének biztosításához”, „a mezőgazdasági termelők értékláncon belüli helyzetének helyreállításához”, „a fenntartható fejlődés biztosításához és a természeti erőforrásokkal való hatékony gazdálkodáshoz”, „a biológiai sokféleséggel kapcsolatos ökoszisztéma-szolgáltatások, élőhelyek és tájak védelméhez”, továbbá „az uniós mezőgazdaság és az uniós akvakultúra által az élelmiszerekkel és egészséggel, valamint az állatjóléttel kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javításához”.

A KAP kilenc konkrét célkitűzésével kapcsolatban a tagállamoknak címzett ajánlások külön foglalkoznak a biogazdálkodással. Ezekben az ajánlásokban az Európai Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy határozzanak meg konkrét nemzeti értékeket az ökológiai területekre vonatkozó célszám tekintetében, figyelembe véve sajátos helyzetüket és a fent említett ajánlásokat.

A Bizottság a 2020 utáni KAP keretében Uniós-zerterte támogatni fogja a mezőgazdasági termelőknek nyújtott technikai segítségnyújtást, hogy ösztönözze a biogazdálkodás elterjedését. Az ökológiai akvakultúra támogatása a 2021–2027-es időszakra vonatkozó Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapon (ETHAA) keresztül történik.

Az ökológiai ágazat fejlesztéséhez az agrár-élelmiszeripari munkaerő továbbképzésére és átképzésére is szükség van. Az európai készségfejlesztési paktum nagy léptékű készségfejlesztési partnerségeket kínál az ipari ökoszisztémákban, például az agrár-élelmiszeripari ágazatban, és azt teljes mértékben mozgósítani kell az e közleményben meghatározott célkitűzések elérése érdekében.

9. intézkedés: *Az új KAP és a közös halászati politika keretében a Bizottság:*

- *2023-tól kezdődően értékeli a tagállamok sajátos körülményeit és szükségleteit az ökológiai ágazat növekedésével kapcsolatban, és biztosítja, hogy a tagállamok a lehető legjobban kihasználják az új KAP által a nemzeti ökológiai ágazatok támogatása érdekében kínált lehetőségeket. Ez a támogatás magában foglalja a technikai segítségnyújtást, az ökológiai termékekkel kapcsolatos bevált gyakorlatok és innovációk cseréjét, valamint a KAP vonatkozó eszközeinek, például az ökörendszereknek és a vidékfejlesztési és környezetvédelmi irányítási kötelezettségvállalásoknak a teljes körű alkalmazását, amelyek magukban foglalják a biogazdálkodást is. Sor kerül a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatások megerősítésére konkrét témákban, nevezetesen a mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerének (AKIS) részeként, a vonatkozó ismeretek cseréjének előmozdítása érdekében;*
- *2022-től kezdődően előmozdítja a bevált gyakorlatok (oktatási és képzési tantervek, tanfolyamok, anyagok stb.) cseréjét uniós és nemzeti szinten, lehetővé téve az oktatási szolgáltatók (pl. műszaki iskolák, egyetemek) számára, hogy az általános tanterv részeként képzéseket dolgozzanak ki a biogazdálkodásról, és innovatív megoldásokat mutassanak be a bioágazatra (termelés, feldolgozás, kiskereskedelem és fogyasztás) összpontosítva. A részvételen alapuló megközelítés (terjesztés) előmozdítása érdekében konkrét témákban uniós demonstrációs gazdasági hálózatok létrehozására kerül sor. A jövőbeli KAP-hálózat elő fogja mozdítani a bevált gyakorlatokat és az EIP-AGRI projektekkal való szinergiákat; valamint*
- *ösztönzi a tagállamokat, hogy az akvakultúrára vonatkozó felülvizsgált többéves nemzeti stratégiai terveikbe építsék be az ökológiai akvakultúra ágazatának*

növelését, és e cél elérése érdekében a lehető legjobban használják ki a 2021–2027-re vonatkozóan az ETHAA által kínált lehetőségeket. A Bizottság a nyitott koordinációs módszer keretében elő fogja segíteni az ökológiai akvakultúrával kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjét és az innovációt is.

2.2. Ágazati elemzés kidolgozása a piac átláthatóságának növelése érdekében

Az ökológiai termeléssel kapcsolatos uniós politika alakításához, nyomon követéséhez és értékeléséhez elengedhetetlen az adatok rendelkezésre állása – különösen a termelésre, az ökológiai élelmiszer-ellátási láncon belüli árakra, a kereskedelemre, a fogyasztói preferenciákra és a konkrét értékesítési csatornákra vonatkozóan. Az adatok rendszeres összegyűjtésére, elemzésére és terjesztésére irányuló további törekvések növelik az átláthatóságot és az ökológiai ágazatba vetett bizalmat.

10. intézkedés: Az ágazat átfogó áttekintése érdekében a Bizottság 2021-től kezdődően:

- az Eurostat adatai alapján rendszeres jelentéseket tesz közzé az uniós ökológiai termelésről, amelyek információkat tartalmaznak különösen a felszínekről, az ökológiai termelésben részt vevő gazdaságokról és a fő termelési ágazatról; valamint
- évente jelentést tesz közzé a harmadik országokból származó ökológiai termékek behozataláról.

Az érdekelt felek, a közigazgatási szervek és a tudományos körök szintén egyre nagyobb érdeklődést mutatnak az ökológiai termékekre vonatkozó pontos és időszerű adatokhoz való hozzáférés iránt. Ez az átláthatóság elősegíti az élelmiszerlánc szereplői közötti bizalom kiépítését, biztosítja, hogy a termelés megfeleljen a fogyasztási tendenciáknak, és végső soron lehetővé teszi a gazdasági szereplők számára, hogy jobb termelési és beruházási döntéseket hozzanak.

11. intézkedés: A Bizottság 2022-től kezdődően:

- intenzívebbé teszi a piaci adatok gyűjtését a tagállamokkal együttműködésben, valamint kiterjeszti az uniós piaci megfigyelőközpontok elemzését az ökológiai termékekre.

2.3. Az élelmiszerlánc szervezésének támogatása

A biogazdálkodást szórványosság jellemzi, és a termelők korlátozott számú feldolgozóhoz és kiskereskedőhöz férnek hozzá. Az élelmiszerláncban az ökológiai termelők alkupozícióját korlátozó egyensúlyhiányok növekedhetnek, ahogyan az ökológiai termékek teljes piaci részesedése nő az élelmiszer-ágazatban.

A „termelői szervezetek”²⁵ létrehozásával vagy az azokhoz való csatlakozással az ökológiai termelők részesülhetnek a KAP keretében nyújtott uniós forrásokból, valamint a halászati és akvakultúra-termékek közös piacszervezése és az ETHAA keretében rendelkezésre álló támogatásokból és alapokból az ökológiai ellátási lánc különböző szereplői közötti szervezettség javítása érdekében. Az ökológiai gyümölcs- és zöldségtermesztésre vonatkozó operatív programok nagyobb arányú társfinanszírozást kapnak. Jelenleg azonban kevés ismeret áll rendelkezésre az ökológiai termelés koncentrációjának mértékéről, valamint arról, hogy annak megszervezése különös figyelmet igényel-e.

Az uniós mezőgazdasági kistermelők viszonylag magas költségekkel és bürokráciával szembesülnek az ökológiai tanúsítással kapcsolatban. Az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 rendelet bevezeti a „csoportos tanúsítás” rendszerét, amely lehetővé teszi a bizonyos kritériumoknak megfelelő gazdaságok számára, hogy más mezőgazdasági kistermelőkkel együtt csoportot hozzanak létre az ellenőrzési és tanúsítási költségek és a kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentése érdekében. Ez a rendelkezés a helyi hálózatokat is megerősíti, és javítja a piaci értékesítési lehetőségeket.

12. intézkedés: A Bizottság 2021-től kezdődően:

- *a termelői szervezetek képviselőivel és más érdekelt felekkel konzultálva elemzést készít az ökológiai ágazat ellátási láncainak szervezettségi fokáról, és feltárja az annak javítására irányuló módokat; valamint*
- *megvizsgálja annak jogi lehetőségét, hogy konkrét ökológiai termelői szervezeteket hozzon létre vagy csatlakozzon hozzájuk, és lehetőség szerint ösztönzi a tagállamokat arra, hogy erre a célra különítsenek el forrásokat. A termelői szervezetek nagyobb piaci erővel rendelkeznek, és általában hozzájárulhatnak az ökológiai termelők agrár-élelmiszeripari ellátási láncban elfoglalt pozíciójának megerősítéséhez, különösen a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal szembeni fellépés során²⁶. Amennyiben elegendő bizonyíték áll rendelkezésre azzal kapcsolatban, hogy az ökológiai termelőket szankcionáló tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok fordultak elő, a Bizottság a rendelkezésére álló valamennyi eszköz felhasználásával kezeli azokat.*

²⁵ „Termelői szervezet”: bármely olyan szervezet, amelyet egy adott ágazatban a termelők kezdeményezésére hoztak létre (horizontális együttműködés) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendeletben felsorolt egy vagy több konkrét cél elérése érdekében – függetlenül attól, hogy a 152. cikk és/vagy a 161. cikk alapján hivatalosan elismerték-e. A termelők ellenőrzése alatt állnak, és különböző jogi formákat ölthetnek, lehetnek például mezőgazdasági szövetkezetek, gazdálkodói szövetségek vagy magánvállalatok, amelyek részvényesei a termelők.

²⁶ A termelői szervezetek egy közelmúltbeli tanulmánya arra a következtetésre jutott, hogy „a termelői szervezetek az egyéni mezőgazdasági termelőknél is jobb helyzetben vannak ahhoz, hogy ellenálljanak az üzleti partnerek olyan gyakorlatainak, amelyeket tisztességtelennek tekintenek a mezőgazdasági termelőkkel szemben, vagy amelyek nincsenek összhangban a szerződéses feltételekkel”: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>

13. intézkedés: A Bizottság 2022-től kezdődően:

- az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 rendelettel összhangban felhívja a figyelmet és jobb tájékoztatást nyújt a csoportos tanúsításról, lehetővé téve a mezőgazdasági kistermelők számára, hogy megosszák a tanúsítással járó költségeket és adminisztratív terheket.

2.4. A helyi és kis volumenű feldolgozás megerősítése és a rövid kereskedelmi folyamatok előmozdítása

A biogazdálkodás elsősorban az elsődleges termelés szintjén fejlődött, és az ökológiai feldolgozás kevésbé fejlett és szabályozott. Ezért a körültekintő feldolgozási technikákba és a fenntartható és újrafelhasználható csomagolásba való beruházás, valamint az ökológiai ellátási láncok minőségi és biztonsági kérdéseinek jobb megértése a szabályozásokkal együtt fontos ahhoz, hogy új értéket lehessen teremteni a fogyasztók számára.

Az élelmiszer szállítási útjának és az éghajlatváltozás hatásainak minimalizálása szintén kihívást jelent az ökológiai ellátási láncok számára, ami szükségessé teszi az ökológiai termékek és a mezőgazdasági inputhálózatok logisztikájának egyszerűsítését²⁷. Ez lehetővé teszi a távoli területeken működő ökológiai kistermelők számára, hogy megtalálják a termelésük piaci lehetőségeit, és kihasználhassák ökológiai státuszuk hozzáadott értékét.

A szervezett és hatékony biokereskedelmi ellátási láncok hiánya miatt azonban a gazdasági szereplők gyakran vonakodnak az ökológiai termelésre való átállástól. Az agrár-élelmiszeripari ellátási láncok előtt álló, több területet érintő problémák mellett a biogazdálkodás jelentős működési költségekkel, valamint a kereslet és a kínálat közötti egyenlőtlenséggel járhat.

A tapasztalatok és ismeretek cseréje ösztönözheti a helyi élelmiszerpiacok és rövid ellátási láncok létrehozását, és fenntarthatja a termék ökológiai minőségének integritását. A célzott programok és a vidéki hálózatokban való részvétel szintén fontosak.

Az ökológiai termelés hozzájárulhat az új üzleti modellek ösztönzéséhez. A „*biokörzetek*” sikeresnek bizonyultak a biogazdálkodás és más helyi tevékenységek integrálásában annak érdekében, hogy fokozzák a turisztikai vonzerőt²⁸ a fő idegenforgalmi pályán kívül eső területeken is. A „*biokörzet*” olyan földrajzi terület, ahol a mezőgazdasági termelők, a lakosság, a turizmussal foglalkozó gazdasági szereplők, az egyesületek és a hatóságok ökológiai elveken és gyakorlatokon alapuló megállapodást kötnek a helyi erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásról. A cél a területben rejlő gazdasági és szociokulturális potenciál maximalizálása. Minden egyes *biokörzet* az életmóddal, a táplálkozással, az emberi kapcsolatokkal és a természettel kapcsolatos

²⁷ Stolze et al: ‘Organic in Europe, expanding beyond a niche’ (Ökológiai gazdálkodás Európában, bővülés a piaci résen túl) in Organics in Europe, prospects and development 2016 (Ökológiai gazdálkodás Európában, kilátások és fejlődés, 2016).

²⁸ FAO, „The experience of Bio- Districts in Italy” (Az olaszországi biokörzetekkel kapcsolatos tapasztalatok): <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>

megfontolásokon alapul. Ez olyan helyi mezőgazdasági termelést eredményez, amelyet a fogyasztók nagyra értékelnek, és amely így magasabb piaci értékkel rendelkezik.

14. intézkedés: A Bizottság 2023-tól kezdődően:

- az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 rendelet azon célkitűzésével összhangban, hogy a „rövidebb ökológiai ellátási láncok felé kell elmozdulni, amelyek környezeti és társadalmi előnyökkel járnak”, valamint az ökológiai termékek uniós egységes piacon belüli kereskedelmének támogatására irányuló erőfeszítéseinek részeként együttműködik a tagállamokkal és az érdekelt felekkel a helyi és kis léptékű feldolgozás előmozdítása érdekében. Ezt a fellépést a Horizont Európa keretében megvalósuló célzott kutatás és innováció, többek között a digitális technológiák használatának támogatása fogja megerősíteni; valamint
- ösztönzi a tagállamokat arra, hogy támogassák a „biokörzetek” fejlesztését és létrehozását.

15. intézkedés: Mivel az ökológiai gazdálkodás fokozhatja a társadalmi befogadást a vidéki területeken, miközben előmozdítja a tisztességes munka- és életkörülményeket, a Bizottság 2022-től kezdődően:

- támogatja a tagállamokat a vidéki területeken folytatott biogazdálkodásra vonatkozó olyan intézkedések kidolgozásában, amelyek előmozdítják a nemek közötti egyenlőséget és a fiatal mezőgazdasági termelőket/foglalkoztatást, és amelyek magukban foglalhatják a bevált gyakorlatok megosztását is.

2.5. Az ökológiai szabályoknak megfelelő takarmányozás előmozdítása

Az ökológiai állattenyésztésnek az EU állategészségüggyel kapcsolatos betegségmegelőzési megközelítésével összhangban meg kell felelnie az EU magas szintű állatjóléti normáinak és az állatfajokra jellemző viselkedési igényeknek. Az alapvető takarmány-adalékanyagokat, például a vitaminokat egyre inkább géntechnológiával módosított mikroorganizmusokkal (GMM) történő fermentáció útján állítják elő²⁹. Mivel ez az előállítási technika nincs összhangban az ökológiai elvekkel, és mivel előfordulhat, hogy a takarmány-adalékanyagok ágazata nem kérelmezi a hagyományos mikroorganizmusokból előállított adalékanyagok engedélyezését, az ökológiai állattenyésztésben az alapvető adalékanyagokkal kapcsolatos ellátási problémák egyre jellemzőbbek.

A fenntartható és változatos takarmányozás biztosítása érdekében a helyi eredetű takarmányfehérjék elérhetőségének növelése mellett alternatív fehérjeforrásokat kell találni a takarmányhoz. Ide tartozhatnak a rovarok, a tengeri takarmánykészletek (pl.

²⁹ A GMM által zárt rendszerben történő felhasználás során előállított takarmány-adalékanyagok esetében a gazdasági szereplőnek igazolnia kell, hogy az adalékanyag nyomokban sem tartalmazza az előállító mikroorganizmusokat, különösen a rekombináns DNS-t.

algák) és a biogazdaságból származó melléktermékek (pl. halászatból és akvakultúrából származó hulladék). Emellett az ökológiai takarmányra vonatkozó előírásokat naprakészen kell tartani.

16. intézkedés: A Bizottság szándékában áll, hogy:

- *támogassa a Horizont Európa keretében a szerves vitaminok és egyéb, adott esetben szükségesnek bizonyuló anyagok alternatív forrásaival, valamint az alternatív fehérjeforrásokkal kapcsolatos kutatást és innovációt, szem előtt tartva azok műszaki és gazdasági megvalósíthatóságát;*
- *feltárja a géntechnológiával módosított mikroorganizmusok nélkül előállított takarmány-adalékanyagok, a rovarokon alapuló takarmányok, valamint a tengeri takarmánykészletek alkalmazása támogatásának módjait; valamint*
- *2022-ben elfogadja az algaágazati kezdeményezést az algák uniós termelésének és az uniós algaágazatnak a támogatása érdekében, hogy biztosítsa az algaellátást a bio-állattenyésztés alternatív takarmány-alapanyagaként.*

2.6. Az ökológiai akvakultúra megerősítése

Az ökológiai akvakultúra segíthet kielégíteni a diverzifikált, jó minőségű élelmiszerek iránti fogyasztói keresletet, amelyek előállítása során tiszteletben tartják a környezetet és biztosítják az állatjólétet. Hozzájárulhat továbbá az uniós akvakultúra-termékek iránti kereslet és a fenntartható akvakultúra-termékek termelése közötti szakadék áthidalásához, valamint a vadon élő állományokra nehezedő nyomás megszüntetéséhez.

17. intézkedés: 2022-től kezdődően a Bizottság:

- *támogatja az akvakultúra területén az alternatív tápanyagforrásokkal, tenyésztéssel és állatjóléttel kapcsolatos kutatást és innovációt; előmozdítja az adaptált polikultúra- és multitrofikus akvakultúra-rendszerekre irányuló beruházásokat; és előmozdítja az ökológiai tartásból származó ivadékok halkeltető- és nevelőtelepeivel kapcsolatos tevékenységeket; valamint*
- *adott esetben azonosítja és kezeli az uniós ökológiai akvakultúra növekedése előtt álló esetleges konkrét akadályokat.*

Az uniós akvakultúra fenntartható fejlesztésére vonatkozó új iránymutatás, amelyet a Bizottság várhatóan 2021 tavaszán fogad el, arra fogja ösztönözni a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy támogassák az ökológiai termelés növekedését.

3. TENGELY: PÉLDÁVAL ELÖLJÁRÓ BIOTERMÉKEK: A BIOGAZDÁLKODÁS FENNTARTHATÓSÁGHOZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSÁNAK JAVÍTÁSA

A fenntartható és reziliens mezőgazdasági és akvakultúra-ágazat a fokozott biológiai sokféleségtől függ, amely alapvető fontosságú az egészséges ökoszisztéma

szempontjából, és elengedhetetlen a talaj tápanyagkörforgásának, a tiszta víznek és a beporzóknak a fenntartásához. A biológiai sokféleség növelése lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára, hogy jobban alkalmazkodjanak az éghajlatváltozáshoz. Az ökológiai ágazat természeténél fogva a szigorúbb környezetvédelmi normák felé irányul, amelyeket célkitűzései és elvei rögzítenek.

A globális hőmérséklet emelkedésével és az időjárás kiszámíthatatlanságának növekedésével fontos megerősíteni a gazdálkodás, többek között a biogazdálkodás szerepét az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. A külterjes gazdálkodási gyakorlatok, valamint a fosszilis tüzelőanyagok helyett a megújuló energia használata lehetőséget nyújtanak a biogazdálkodási ágazatnak arra, hogy élen járjon az erőforrások jobb kihasználásához vezető úton, és csökkentse a hulladék- és szén-dioxid-kibocsátást.

Ez a cselekvési terv kizárólag a biogazdálkodás előmozdítására és a fenntarthatósághoz való hozzájárulására összpontosít. Az ökológiai termelés azonban javíthatja annak a környezetre gyakorolt hatását is. Az ételmiszer-termelés tágabb értelemben vett környezeti lábnyomával a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia foglalkozik.

A kutatás kulcsfontosságú lesz e célkitűzések eléréséhez. Ezzel összefüggésben az **Európai Bizottság a Horizont Európa 6. klaszterének „Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és vidéki térségek” című 3. beavatkozási területéhez kapcsolódó következő pályázati felhívások legalább 30 %-át az ökológiai ágazatra jellemző vagy az ökológiai ágazat szempontjából releváns témákra kívánja fordítani.**

3.1. Az éghajlati és környezeti lábnyom csökkentése

A mezőgazdaság és az akvakultúra kulcsszerepet játszik az EU azon törekvésének teljesítésében, hogy 2050-re az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése révén Európa karbonsemlegessé váljon. Az ökológiai gazdálkodás számos olyan gazdálkodási gyakorlatot alkalmaz, amely hozzájárul az éghajlatváltozás mérsékléséhez, és további előnyökkel jár a környezet és a biológiai sokféleség szempontjából.

Az elmúlt években gyorsan nőtt az ökológiai címke által jelenleg kínált információkon túli környezeti információk iránti köz- és magánérdeklődés is. A fogyasztók nagyobb érdeklődést tanúsítanak a termékek környezeti hatásainak megismerése iránt, hogy fenntarthatóságon alapuló döntéseket hozzanak. Az ilyen döntések támogatnák az EU szennyezőanyag-mentességre irányuló törekvéseit. A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben és a fogyasztóvédelmi menetrendben bejelentetteknek megfelelően a Bizottság intézkedéseket fog javasolni a „zöldre mosás” elleni küzdelem érdekében.

18. intézkedés: A Bizottság 2022-től kezdődően:

- lépéseket tesz³⁰ annak érdekében, hogy az érdekelt felekkel együttműködve létrehozza az éghajlat szempontjából pozitív ökológiai gazdaságok kísérleti hálózatát a bevált

³⁰ A mezőgazdasági üzemek fenntarthatóságát elősegítő eszköz üvegházhatásúgáz-kibocsátásra és tápanyag-gazdálkodásra vonatkozó moduljainak elvégzését követően.

gyakorlatok megosztása céljából.³¹ A talajegészség és az élelmiszer területén javasolt küldetés hozzájárulhatna a kísérleti hálózathoz, különösen az élő laboratóriumok és világitótornyok telepítése, valamint a szén-dioxid-gazdálkodást támogató egyéb tevékenységek révén.

3.2. A genetikai biológiai sokféleség növelése és növekvő termés hozamok

Elismert tény, hogy a biogazdálkodás fontos szerepet játszik az egészséges ökoszisztéma fenntartásában, a biológiai sokféleség tiszteletben tartásában és a természetes ragadozók létezésében, valamint az ökológiai egyensúly megőrzésében. Az ökológiai termelésről szóló (EU) 2018/848 rendelet konkrét célkitűzéseket és kapcsolódó elveket vezet be a biológiai sokféleség védelme érdekében, amelyek megerősítik az ökológiai gazdálkodóknak a biológiai sokféleség megőrzésének előmozdítóiként betöltött szerepét. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégia részeként a Bizottság felül fogja vizsgálni a vetőmagok forgalmazásáról szóló irányelveket is, hogy megkönnyítse a vetőmagfajták nyilvántartásba vételét, beleértve a biogazdálkodásban használt fajtákat is, valamint intézkedéseket dolgoz ki a genetikai erőforrások megőrzésére és a nagyobb genetikai változatosságú és szélesebb biodiverzitási potenciállal rendelkező vetőmagok fejlesztésére.

A biogazdálkodással termesztett növények hozama alacsonyabb, mint a hagyományos növényeké. A hozamrés megszüntetése elengedhetetlen a gazdasági életképesség biztosításához, különös tekintettel azokra a terményekre, amelyek esetében a hozamrés még mindig viszonylag magas.

19. intézkedés: *A biológiai sokféleség és a termés hozam növelése érdekében a Bizottság:*

- *2022-től forrásokat különít el a Horizont Európa keretében a genetikai erőforrások megőrzésének és használatának, az előnemesítési és nemesítési tevékenységeknek, valamint az ökológiai vetőmagok rendelkezésre állásának támogatására, továbbá az ökológiai heterogén növényi szaporítóanyagok³² és az ökológiai termelésre alkalmas növényfajták fejlesztéséhez való hozzájárulásra;*
- *uniós demonstrációs gazdasági hálózatokat hoz létre a részvételen alapuló megközelítés előmozdítása érdekében (terjesztés). A jövőbeli KAP-hálózat elő fogja mozdítani a bevált gyakorlatokat és az EIP-AGRI projektekkel való szinergiákat;*
- *megerősíti a mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatásokat, különösen a mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerének (AKIS) részeként, a biogazdálkodásra alkalmas anyagokra vonatkozó ismeretek cseréjének előmozdítása érdekében; valamint*

³¹ A szénlábnyom becslésének összhangban kell lennie az Európai Bizottság által kidolgozott módszerekkel, különösen a 2013. április 9-i (2013/179/EU) bizottsági ajánlásban meghatározott, a termékekre és szervezetekre vonatkozó környezeti lábnyommal (PEF/OEF).

³² Ökológiai heterogén szaporító anyagok: olyan növényi szaporítóanyag, amely nem egy fajtához, hanem egyetlen növényrendszertani taxonon belüli növénycsoportba tartozik.

- *támogatja az ökológiai terméshozam javítására irányuló kutatást és innovációt.*

3.3. A vitatott inputok és egyéb növényvédő szerek alternatívái

A biogazdálkodás arról ismert, hogy korlátozza a gazdaságokon kívüli inputokat. Az ökológiai jogszabályok engedélyezik a környezetre és a talajra kisebb hatást gyakorló növényvédő szerek meghatározott készletének használatát. Egyes anyagok azonban károsítják a talaj állatvilágát, és ha a felszín alatti vizekbe szivárognak, veszélyeztethetik a vízi fajokat. Ezért fontos folytatni a biogazdálkodásban a vitatott inputok – például a réz – fokozatos kivezetésére vagy helyettesítésére irányuló lehetőségek vizsgálatát, valamint e termékek alternatíváinak kidolgozását annak érdekében, hogy a biogazdálkodók megóvhassák a növényeket.

20. intézkedés: *A Bizottság:*

- *2023-tól kezdődően a Horizont Európa keretében finanszírozást kíván elkülöníteni a vitatott inputok alternatív megközelítéseivel kapcsolatos kutatási és innovációs projektekre, különös figyelmet fordítva a rézre és más anyagokra az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság értékelésével összhangban; valamint*
- *2022-től kezdődően a biopeszticidekről szóló, leendő rendeletre építve és a megerősített gazdálkodási tanácsadási szolgáltatások, különösen az AKIS révén – adott esetben elő fogja mozdítani az alternatív – például biológiai hatóanyagokat tartalmazó – növényvédő szerek használatát.*

3.4. Az állatjólét javítása

Az ökológiai gazdálkodás már most is fontos szerepet játszik az állatjólét javításában, ami az élelmiszerrendszerek fenntarthatóságának szerves részét képezi. A nagyobb állatjólét javítja az állatok egészségét és az élelmiszerek minőségét, csökkenti a gyógyszerek iránti igényt, és hozzájárulhat a biológiai sokféleség megőrzéséhez. A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiával összhangban intézkedéseket kell hozni az állatjólét további javítása érdekében, mozgósítva az összes rendelkezésre álló eszközt a polgárok elvárásainak és igényeinek való jobb megfelelés érdekében. Míg a Bizottság felül fogja vizsgálni az állatjóléti jogszabályokat annak érdekében, hogy végső soron magasabb szintű állatjólétet biztosítson, továbbra is az ökológiai gazdálkodásnak kell az állatjólét védelmével kapcsolatos modellnek maradnia, és garantálnia kell a fogyasztó számára, hogy az állatokkal a teljes láncon keresztül jól bántak, és meg tudtak felelni a természetes igényeiknek és viselkedésüknek, mind a gazdaságban, mind pedig a szállítás során, és az állatokat meg kell kímélni minden elkerülhető fájdalomtól, stressztől vagy szenvedéstől, többek között leölésükkor is.

21. intézkedés: *Az Állatjóléti Platform keretében a Bizottság:*

- *továbbra is együttműködik a tagállamokkal és a civil társadalommal annak érdekében, hogy konkrét és operatív megoldásokat találjanak az ökológiai termelésben az állatjólét további javítására.*

3.5. A korlátozott erőforrások hatékonyabb kiaknázása

A körforgásos gazdaságra vonatkozó szakpolitikák az erőforrás-hatékonyságot helyezik a döntéshozatal középpontjába, biztosítva a hozzáadott értéket és az erőforrások hosszabb felhasználását és újrafelhasználását, ezáltal kiküszöbölve a hulladékot, minimalizálva az erőforrások (pl. víz, fosszilis tüzelőanyagok és energia) iránti keresletet, javítva a hatékonyságot és csökkentve a költségeket.

Az elmúlt 50 évben a műanyagok gazdasági szerepe folyamatosan nőtt, és a műanyagok egyre több termék és termékánc számára váltak fontossá. Mindazonáltal a műanyag-előállítás és a műanyag hulladék égetés jelentős üvegházhatásúgáz-kibocsátást eredményez³³.

A biogazdálkodásban még mindig sok műanyagot használnak: a kulcsfóliákban, az üvegházakban és alagutakban, a szilázsfóliákban, a takarmány tároló hálóknak, a kagylókötelekben és a csomagolásban. A hagyományos műanyagok újrafelhasználásának, gyűjtésének és újrafeldolgozásának javítása mellett a mezőgazdasági termelőknek világosabban kell látniuk, hogy a bioalapú és biológiailag lebomló műanyagok mikor járulhatnak hozzá a körforgásos gazdasághoz.

22. intézkedés: *A Bizottság szándékában áll, hogy:*

- *elfogadja a bioalapú, komposztálható és biológiailag lebomló műanyagok keretrendszerét³⁴, amely magában foglalja azokat az elveket és kritériumokat, amelyek alapján a természetes körülmények között biológiailag könnyen lebomló, fenntartható bioalapú anyagok használata előnyös a környezetre nézve. A keret minden műanyagra kiterjed, beleértve a mezőgazdaság valamennyi típusában való felhasználást is, és ezért rendkívül releváns lesz a biogazdálkodás szempontjából is, amely élen jár a fenntarthatóság terén.*

Egyes mezőgazdasági gyakorlatok jelentik a fő akadályt a tekintetben, hogy az EU édesvizei és tengervizei jó státuszt érjenek el mind a víz-keretirányelv, mind pedig a tengervédelmi keretirányelv alapján. Ez főként a tápanyagok (nitrogén és foszfor) és a peszticidek diffúz szennyezésének tudható be. Az EU felszíni vizeinek mintegy 38 %-ára nehezedik nyomás a diffúz szennyezés (amelynek 25 %-a a mezőgazdasági termelés jelentős forrása), az öntözés re szánt vízkivétel, valamint a hidromorfológiai változások (pl. a vízelvezetésből eredő változások) miatt³⁵. Az éghajlatváltozás növelni fogja az öntözési szükségleteket az EU-ban, és csökkenti a rendelkezésre álló víz mennyiségét.

³³ COM(2018) 28 final – „A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia” című közlemény.

³⁴ A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégiában (COM(2018) 28 final) és a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben (COM(2020) 98 final) bejelentetteknek megfelelően.

³⁵ SWD(2019) 439 final – Bizottsági szolgálati munkadokumentum a víz-keretirányelv célravezetőségi vizsgálatáról.

23. intézkedés: A Bizottság:

- *előmozdítja a hatékonyabb és fenntarthatóbb vízhasználatot, a megújuló energia fokozott használatát és a tiszta közlekedést, valamint a tápanyag-kibocsátás csökkentését minden gazdálkodási típusban, és a biogazdálkodás vezető szerepet fog játszani, valamint be fogja vonni a tagállamokat a KAP stratégiai tervükön és az akvakultúrára és az ETHA-ra vonatkozó új stratégiai iránymutatáson keresztül.*

KÖVETKEZTETÉS

A „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában és a biodiverzitási stratégiában felvázolt ambiciózus cél elérése érdekében, amely szerint 2030-ra a mezőgazdasági területek 25 %-án ökológiai gazdálkodást kell folytatni, és jelentősen növelni kell az ökológiai akvakultúrát, olyan eszközöket kell biztosítani az ökológiai ágazat számára, amelyek megteremtik azokat a feltételeket, amelyek kiváltják az uniós mezőgazdaságban és aktakultúrában az uniós fogyasztók által értékelt, szigorú minőségi normák felé történő elmozdulást. Emellett az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó célkitűzés jelentősen hozzá fog járulni a biodiverzitási stratégiában és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghatározott egyéb célok – például a növényvédő szerek csökkentésére vonatkozó célkitűzés és a tápanyagtöbblet csökkentésére irányuló célkitűzés – eléréséhez, miközben hozzájárul ahhoz, hogy az EU a nem toxikus környezetre irányuló szennyezőanyag-mentességi célkitűzése felé haladjon.

Az EU vezető szerepet játszik a gazdálkodási gyakorlatok megváltoztatásának előmozdításában. A fokozott ökológiai termelés központi szerepet játszik a fenntarthatóbb mezőgazdasági és akvakultúra-ágazatokra való átállásban, ami tisztességes jövedelmet biztosít a mezőgazdasági termelők számára, és hozzájárul az európai vidéki és part menti területek élénküléséhez.

Az előrehaladás nyomon követése érdekében a Bizottság évente nyilvános nyomonkövetési megbeszéléseket szervez az Európai Parlament, a tagállamok, az Unió tanácsadó szervei és adott esetben az érdekelt felek képviselőivel. A Bizottság továbbá két évente jelentéseket fog közzétenni az elért eredményekről – köztük egy eredménytáblát is, és azokat célzott eseményeken fogja bemutatni, valamint elvégzi a cselekvési terv 2024. évi félidős felülvizsgálatát, amelyet egy magas szintű konferencián ismertet majd. Az ökológiai termeléssel kapcsolatos tudatosság növelése érdekében a Bizottság évente uniós szintű „ökológiai napot” is szervez.